הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

הפאה. לא נתנה בו תורה שיעור (ד) ואע"פ שאין לפאה שיעור נתנו בו חכמים שיעור אחת משמש: **וכן הבכורים.** ולקחת מראשית כל פרי האדמה (דברים כו) ולא נאמר כמה: **והראיון.** לקמן מפרש: **אמר רבי יוחנן כסבורין היינו לפרש.** הא אין לו שיעור דקתני הכא: **אין להן שיעור למעלה.** שיביא כמה שירצה: **אבל למטה יש לו שיעור.** שלא לפחות ממעה כסף כמו ששנינו במשנתינו והיינו סבורין דשיעור דאוריתא הוא: **עד שבא ר' אושעיא ברבי ר' אושעיא ברבי ולימד.** ברבי גדול בדורו: **ולימד שאין לו שיעור לא למעה ולא למעלה.** מן התורה: **אבל חכמים כו'.** כלומר מעוה כסף ושתי כסף האמור במשנתינו בראייה ובחגיגה מדברי חכמים הוא: **אבל אמרו חכמים** גרסינן: **מאי הראיון.** ולא תנא הראייה דליהוי משמע דמי עולה דאלו השתא לאו כדמיס משמע אלא במצות ראייה פנים: **רבי יוחנן אמר ראייה פנים בעזרה.** כמה פעמים שהוא חפץ בא ומראה עצמו בעזרה ואין צריך להביא קרבן בכל ראייה וראייה: **ראייה פנים בקרבן.** וצריך להביא קרבן על כל פעם ופעם: **בעיקר הרגל.** ביו"ט ראשון: **בזבחים.** צריך להביא קרבן בהמה הזבחים בפסח ולא עולת העוף שהיא נמלקת: **נאמרה חגיגה כרגל.** למאכל הדיוט: **ונאמרה ראייה לגבוה.** דהא לא יראו פני דכתיב משמע לגורכי אני שואל: **מה חגיגה האמורה לדיוט זבחים.** של בהמה דכתיב לא יאין מאכ מני עד בקר (שמות כג) במידי דאית ליה חלב הקרב לגבוה קאמר: **ואין נראין חצאין.** מפרש לקמן (ה): **בחטאות ואשמות.** שלא תחטא ותזקק להביא חטאת ואשם: **מביא רעך.** מנין אוהבך הקב"ה שקרא ישראל רעיס שנאמר למען אחי ורעי (תהלים קכב): **סבר רב יוסף למימר כו'.** לאו הכי מאי אין נראין חצאין דליף מבכל זכוך אי שלא יהיו חצאין עולין מזכוך נפקא שהרי כל הזכרים בכלל זכוך:

[1]**הפאה** [2]**והבכורים** [3]**והראיון** [4]**וגמילות חסדים** [5]**ותלמוד תורה א"ר יוחנן בסבורין אנו לומר הראיון אין לו שיעור למעלה אבל יש לו שיעור למטה עד שבא ר' אושעיא ברבי ולימד הראיון אין לו שיעור לא למעלה ולא למטה אבל** (ו) חכמים אומרים הראייה מעה כסף והחגיגה שתי כסף מאי הראיון רבי יוחנן אמר ראיית פנים בעזרה וריש לקיש אמר ראיית פנים בקרבן [6]בעיקר הרגל כולי עלמא לא פליגי דראיית פנים בקרבן כי פליגי בשאר ימות הרגל כל היכא דאתא ואייתי כולי עלמא לא פליגי דמקבלינן מיניה כי פליגי דאתא ולא אייתי דר' יוחנן סבר ראיית פנים בעזרה דכל אימת דאתי לא צריך לאתויי ריש לקיש אמר ראיית פנים בקרבן דכל אימת דאתי צריך לאתויי איתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן [7]ולא יראו פני ריקם אמר ליה בעיקר הרגל איתיביה ולא יראו פני ריקם בזבחים אתה אומר בזבחים או אינו אלא בעופות ומנחות ודין הוא נאמרה חגיגה להדיוט ונאמרה ראייה לגבוה מה חגיגה האמורה להדיוט זבחים אף ראייה האמורה לגבוה זבחים ומה הן זבחים [8]עולות אתה אומר עולות או אינו אלא שלמים ודין הוא נאמרה חגיגה להדיוט ונאמרה ראייה לגבוה מה חגיגה האמורה להדיוט בראוי לו אף ראייה האמורה לגבוה בראוי לו [9]וכן בדין שלא יהא שולחנך מלא ושולחן רבך ריקם א"ל בעיקר הרגל איתיביה (ט) ר' יוסי בר' יהודה אומר שלש רגלים בשנה נצטוו ישראל לעלות ברגל בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ואין נראין חצאין משום שנאמר [2]כל זכורך ואין נראין ריקנים משום שנאמר ולא יראו פני ריקם א"ל בעיקר הרגל איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש (ו) יראה יראה מה אני בחנם א) אף אתם בחנם [3]אלא [4]כל היכא דאתא ולא אייתי דכולי עלמא לא פליגי דעייל ומתחזי ונפיק כי פליגי דאתא ואייתי רבי יוחנן דאמר ראיית פנים בעזרה הוא דאין לה שיעור הא לקרבן יש לה שיעור וריש לקיש אמר ראיית פנים בקרבן [5]דאפילו קרבן נמי אין לו שיעור איתיביה [3]הוקר רגלך מבית רעך התם בחטאות ואשמות כדרבי לוי דרבי לוי רמי כתיב הוקר רגלך מבית רעך וכתיב [4]אבא ביתך בעולות לא קשיא כאן בחטאות ואשמות כאן בעולות ושלמים תניא נמי הכי הוקר רגלך מבית רעך בחטאות ואשמות הכתוב מדבר אתה אומר בחטאות ואשמות או אינו אלא בעולות ושלמים כשהוא אומר אבוא ביתך בעולות אשלם לך נדרי הרי עולות ושלמים אמור הא מה אני מקיים הוקר רגלך מבית רעך בחטאות ואשמות הכתוב מדבר: ואין נראין חצאין כו': סבר רב יוסף למימר מאן דאית ליה עשרה בנים לא ליסקו האידנא חמשה ולמחר חמשה

והבכורים אין לו שיעור **לא למעלה ולא למטה.** הדר פריך בירושלמי רבי ברכיה בעי למה לא תניין עפר לסוטה אפר פרה רוך יבמה דם לפור של מצורע א"ר יוסי לא אייתינן במתני' אלא דברים שהוא מוסיף עליהן ויש בעשייתן מצוה ואלו אע"פ שמוסיף עליהן אין בעשייתן מצוה: **גמילות** חסדים. בירושלמי הדא תימא בגופו אבל בממונו יש לו שיעור וביקור חולים אין לו שיעור כדאיתא בנדרים (דף לט:) הוי בכלל גמילות חסדים:

כסבורין אנו לומר דיש לו שיעור למטה. וסבירא ליה כאידך תנא בירושלמי דאשיב פאה דיש לה שיעור למטה:

רבי יוחנן **אמר ראיית פנים בעזרה.** דכיון דאייתי (ו) בראייה חדא זימנא מיפטר בכך אם ירצה או יביא כמו שירצה אבל ראיית פנים בקרבן יש לו שיעור דכבירא ליה לרבי יוחנן מעה כסף ושתי כסף דאוריתא והכי אמרא בירושלמי דמסכת פאה מתני' בראייה (ז) אבל בקרבן יש לו שיעור דא"ר יוחנן מעה כסף שתי כסף דאוריתא ועוד אמר במכילתין רבי יוחנן כדעתיה דאמר כל השיעורים הלכה למשה מסיני ואמר מעה כסף ושתי כסף דאוריתא וריש לקיש דמוקי לה בראיית פנים בקרבן סבירא ליה כר' [8] (יהושע) דאמר מעה כסף שתי כסף דרבנן וכן אמר התם לא יראו פני (ח) כל שהוא אבל חכמים נתנו להם שיעור מעה כסף שתי כסף ומיהו הש"ס שלנו לא נחית להכי אלא להך ליטנא קמא משמע דבעי למימר דמתניתין מיירי אף במועד הלכך לא מצי לאוקמי בראיית קרבן דאז לא מיתייב כלל להביא אבל בראיית פנים מיתייב לבוא חדא זימנא ומשם (זה) והאמר אין לו שיעור וריש לקיש אמר דמתני' נמי בראיית פנים בקרבן דמיתייב להביא ומ"מ צריך לומר דסבירא ליה כרבי יהושע כדפירשתי כדי שלא יהא שיעור בלבד ולאידך ליטנא דאתא ואייתי בו כיוס קאמר דלא מקבלינן (ט) משום כל תוסיף כיון דבבר נפיק אבל למחר וליומא אוחרא מצי להביא אם ירצה והא לא פטר ליה קרא מה אני בחנם רק בחיובא אבל אי מייתי שפיר מקבלינן וכן משמע ליטנא דלעיל דאמרא ולא אייתי בשאר יומי ולא פליג רבי יוחנן רק דלא מיתייב לאתויי אבל אי מייתי מקבלינן שפיר וריש לקיש לא איתיתא אלא משום דמיתייב ולא ממייב ליה קרא ולא דמי האי יש לו שיעור להביא דירושלמי דהתם מלמטה מייתי (ד) (ודמי) הקרבן אבל הכא קיימינן שיעור בהבאתו ואם נגוע להשוותם יחד הא לקרבן יש לו שיעור למטה כדאיתא בירושלמי וה"ל כמתא דאמר פאה אין לה שיעור לא למעלה ולא למטה ומתוקמא בראיית פנים למוד לרבי יוחנן כן נראה לי הפירוש דהך שמעתתא:

בכל יום ולהביא חטאת ואשם וכדר' לוי דאמר כתוב אחד אומר אבוא ביתך בעולות וכתוב אחר אומר הוקר רגלך מבית רעך ומשני לא קשיא הא בעולות ושלמים אבוא ביתך והא דכתב הוקר רגלך בחטאות ואשמות. תניא נמי הכי כשנגיא

(א) [בילה כ:], (ב) [עי' תוספות ב"ב קנד: ד"ה כרם ותוספות בכורות ד: ד"ה אלא], (ג) [ל"ל תוספות], (ד) [ל"ל ומתני'].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבל אמרו חכמים הראייה: (ב) שם נעיקר הרגל איתיביה ר"ל לר"י ר' יוסי בר' יהודה: (ג) שם איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש רָאָה יִרָאֶה מה אני: (ד) רש"י ד"ה הפאה וכו' אע"פ שיש לפאה שיעור חכמים נתנו בו שיעור: (ה) ד"ה ואין נראין וכו' לקמן הס"ד ואמ"כ מה"ד מנין רעך יכו' אחי ורעי הס"ד ואמ"כ מה"ד בחטאות וכו' ואשם הס"ד ואמ"כ מה"ד סבר רב: (ו) תוס' ד"ה ר' יוחנן וכו' לכיון דאייתי קרבן בראייה: (ז) בא"ד מתני' בראיית פנים אבל בראיית קרבן יש לו: (ח) בא"ד לא יראו פני ריקם אפילו כל שהוא: (ט) בא"ד ולא מקבלינן מיניה טפי משום כל מיסיף וכו' אם יראה דהא לא פטר וכו' דלא פליג ר' יוחנן וכו' יש לו שיעור היינו יש לו שיעור למטה כדאיתא בירושלמי וכו' שיעור להבאתו:

גליון הש"ס

גמרא כל היכא דאתא. כעין זה שכת דף נ ע"א ועיין בתוספות שם ד"ה אלא מי אמרת:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גבריא אף אתם בחנם. נ"ב עי' טורי אבן:

מוסף רש"י

והראיון. מפרש בגמ' דכל כמה דנכי לאתחזוי בעזרה ברגל מתחזי ומייתי קרבן עולת ראיה ונם הקרבן אין שיעורא לדמים אם מרובה אם מועט מן הבהמה, אבל חכמים אמרו הראייה מעה כסף וחגיגה שתי כסף. מאי הראיון ר' יוחנן אמר ראית פנים בעזרה כלומר ביאתו ויציאתו בעזרה כמה פעמים אין לה שיעור. ר"ל אמר ראית פנים בקרבן. ואמרינן בעיקר הרגל כלומר בתחלת הרגל בעת בואו להקביל פנים בעזרה דברי הכל ראית [פנים] בקרבן כי פליגי בשאר ימות הרגל וכל עידן דמייתי ועייל כ"ע לא פליגי דמקבלין מיניה כי פליגי היכא דאתא בשאר ימות הרגל ולא אייתי ר' יוחנן אומר עייל דלא צריך לאתויי כל זמן דעייל ור' שמעון בן

עין משפט נר מצוה

כו א מי' פ"ח מהל' מתנות עניים הלכה טו סמג לאוין רסד:
כח ב מי' פ"ב מהל' כלים הלכה יז סמג עשין קלח:
כט ג מי' פ"ח מהלכות חגיגה הלכה ב סמג עשין רכה:
ל ד מי' פ"ב מהלכות אבל הלכה ח:
לא ה מי' פ"ח מהל' תרומות הלכה י טוש"ע י"ד סי' רמו סעיף ג:
לב ו ז מי' פ"ח מהל' חגיגה הלכה כ:
לג ח ט מי' שם שם הל' ח:
לד י כ מי' שם הל' כ וס"כ שם הלכה ו:

תורה אור השלם

1. אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בּוֹ יָצָאתָ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם:
שמות כג טו
2. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְיָ רֵיקָם:
דברים טז טז
3. הוֹקַר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן יִשְׂבָּעֲךָ וְשָׂנֵאךָ:
משלי כה יז
4. אָבוֹא בֵיתְךָ בְּעוֹלוֹת אְשַׁלֵּם לְךָ נְדָרָי:
תהלים סו יג

רבינו חננאל (המשך)

לקיש [אומר] לא עייל אלא אי מייתי קרבן בהדיה. ומותיב ר"ל והכתיב ולא יראו פני ריקם. ופריק ר' יוחנן ההוא בעיקר הרגל היכא דאייתי בעיקר הרגל ולא אייתי בשאר ימות הרגל. איתיביה לא יראו פני ריקם בזבחים אתה אומר בזבחים או אינו אלא בעופות ובמנחות ודין הוא נאמרה חגיגה להדיוט ונאמרה ראייה לגבוה כו' ופריק רבי יוחנן ההיא בעיקר הרגל וכן בהא דר' יוסי ב"ר יהודה ודחיר ר' יוחנן ומותיב ליה לר"ל כתיב יראה וקרינן יראה מה אני בחנם אף אתם בחנם. ופרקינן אלא לעולם בעו לאתויי דהא כתיב ולא יראו פני ריקם (ו) וכל היכא דאתא ולא אייתי אע"ג דעבר כ"ע לא פליגי דעייל בעזרה ומתחזי ונפיק כי פליגי דאתא ואייתי בעיקר הרגל. ר' יוחנן אומר תוב לא מייתי דראיית פנים בעזרה הוא דאין לו שיעור וכל אימת דאתי עייל אבל ראית קרבן יש לה שיעור וכיון דאייתי אי מייתי אחריתי לא מקבלינן מיניה ומותיב ר' יוחנן והכתיב הוקר רגלך מבית רעך כלומר אל תרבה להראות לו פניך ופריק ר"ל התם בחטאות ואשמות כלומר הוהר בעצמך ואל תחטא אחר אומר הוקר רגלך מבית רעך בעולות ושלמים אבוא ביתך והא דכתב הוקר רגלך בחטאות ואשמות.

(ו) דברי רבינו אלו אינם עולים לפי סוגיית הגמ' יאלו דעדוקא אמרת היה לי ונ"ע.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com